

עדכונים שוטפים בנושא ניהול משק המים ביישוב - ספטמבר 2021

ספטמבר 2021
חוזר מקצועי מספר 105/21

במהלך חודש אוגוסט 2021, פרסמה רשות המים דוח בנושא הערכת השפעת הסדרת שירותי המים והביוב במרחב הכפרי.

המהלך המוצע מגלם בתוכו היבטים רבים עבור היישובים המתוכננים הן בהיבט הניהולי, הן בהיבטים התפעוליים והכלכליים והן בהיבטי המיסוי, ועל כן במידה ומסמך השימוע יתקבל כלשונו, יידרש כל ישוב לבחון את החלופות העומדות בפניו, לנתח את מכלול היתרונות והחסרונות בכל חלופה ולקבל את ההחלטה המיטבית ליישוב.

התייחסות לדוח ניתן לשלוח לרשות המים לא יאוחר מיום 17 בנובמבר 2021.

להלן עיקרי הדוח:

אספקת המים לצורכי בית במגזר העירוני עברה בשנים האחרונות שינויים נרחבים, שכללו העברת אחריות לאספקת מים ושירותי ביוב מידי העיריות לידי תאגידי מים וביוב עירוניים.

במרחב הכפרי, תחום אספקת המים מבוצע, לאורך השנים, ברובו על ידי גורמים מקומיים, שבחלק מהמקרים מספקים גם את המים למטרות חקלאות.

על פי הדוח אספקת המים במרחב הכפרי סובלת ממגוון בעיות ובין השאר: מחסור בתשתיות ורמת תחזוקה ירודה, רמת שירות נמוכה לצרכנים, ריבוי קיצוני של ספקים ביחס למספר הצרכנים ויצירת "חסרונות לקוטן", תעריפים שאינם משקפים את העלות או שהם גבוהים יותר מהעלות למגזר העירוני ועוד. עם זאת, בדוח צוין, כי ישנם ספקים המתנהלים בצורה סדירה ומספקים שירות טוב לצרכניהם.

צריכת המים הביתית במרחב הכפרי עמדה על כ-116 מיליוני מ"ק בשנת 2019, שסופקו לצרכנים על ידי 950 ספקים שונים. כ-88% מספקי המים במרחב הכפרי הינן אגודות שיתופיות, והשאר הינן מועצות אזוריות, עמותות וחברות מסחריות שונות.

על פי הנתונים בדוח, ספק מים ממוצע במרחב הכפרי מספק מים לבית בכמות של כ-0.12 מיליוני מ"ק, לעומת כ-10 מיליוני מ"ק מים ביתיים, שמספק בממוצע ספק במגזר העירוני.

על פי ממצאי סקר, שרשות המים הזמינה מגורם חיצוני ופורסמו בדוח, ישנם לא מעט יישובים כפריים בהם ישנה בעיה בנושא "בטחון המים", 69% מהספקים שנבחנו התקשו בניהול מערכת המים היישובית, 38% מהספקים שנבחנו אינם עומדים בתנאי תעריפי המים, 75% מהספקים לא שיקמו את תשתיות האספקה שנים רבות ומעל 80% מהספקים אינם מכינים תכנית אחזקה ושדרוג לתשתיות אספקת המים.

עוד צוין בסקר, כי רק כ-30% מהספקים במרחב הכפרי הגישו דוחות כספיים שנתיים בהתאם לדרישות החוק, כ-83% דיווחו על מספר הנפשות הזכאיות לכמות המוכרת וכ-80% מהספקים דיווחו על כמויות אספקת המים השנתית.

בהתאם לדוח ולממצאי הסקר הוגדרו 3 חלופות מוצעות לניהול העתידי של משק המים במרחב הכפרי - לפי הפירוט שלהלן:

- (1) השארת המצב כפי שהוא.
- (2) השארת מבנה הספקים הנוכחי והחלת הוראות רגולציה להעלאת רמת השירות.
- (3) ספקים רב יישוביים - העברת האחריות לגורם שמספק שירותי מים וביוב למספר יישובים.

החלופה השלישית יכולה להתקיים באמצעות מספר מודלים שלהלן:

- חברה בת בבעלות המועצה האזורית.
- חיבור הישוב לתאגיד מים קיים.
- העברת רישיונות של יישובים ספציפיים לידי ספק רב יישובי.
- מתן רישיונות לגופים שאינם בשליטת גורם מוניציפלי.
- שילוב בין החלופות.

מבצעי הסקר נתנו ציון מ-1 (הכי נמוך) ל-5 לכל אחת מהשיטות המוצעות לניהול עתידי של משק המים במרחב הכפרי בהתייחס לכל אחת מהבעיות שהתגלו בסקר.

בהתאם לשיטת הדירוג קיבלו החלופות הראשונה והשנייה ציונים של כ- 13-14 נקודות בעוד שהחלופה להקים חברות מרכזיות של המועצות האזוריות קיבלה את הציון המרבי של 33 נקודות.

עמדת רשות המים הייתה גם בעבר שיש לצמצם את מספר ספקי המים במרחב הכפרי והסקר תמך (שלא במפתיע...) בעמדת הרשות. כפי שפורסם בדוח עמדת רשות המים הינה שמהלך של העברת רישיונות האספקה מהספק המקומי לספק אזורי תיעשה באופן וולונטרי, לפי בחירת הספקים, ובמקביל יוחמרו אמות המידה לאספקת מים במרחב הכפרי לכל הספקים.

ניתוח כלכלי, שבוצע על ידי מבצעי הסקר מטעם רשות המים, הצביע על יעילות כלכלית מרבית לחיבור היישובים הכפריים לתאגידי המים והביוב, שכבר פועלים בסמיכות במגזר העירוני, ולמהלך זה פוטנציאל חסכון של כ- 0.6-2.5 ש"ח למ"ק, ביחס לחלופה של העברת האספקה לתאגידיים בבעלות המועצות האזוריות.

בהיבט היישומי, קובעים מבצעי הסקר, כי צפויה התנגדות של הספקים ומועצות האזוריות להעברת שירותי המים והביוב לתאגיד עירוני, ועל כן חלופה זו איננה ישימה.

עידוד תהליך העברת תשתיות ורישיונות אספקת המים מהספקים במקומיים לתאגידיים של הרשויות המקומיות ייעשה על ידי תמיכה ממשלתית חד פעמית לשדרוג תשתיות יישוביים, שאינן עומדות בדרישות התקן, לצד החמרת דרישות הניהול והדיווח מכלל הספקים.

לדוח המלא - לחצו כאן

בשאלות בנוגע לניהול משק המים בישוב ניתן לפנות למשרדנו לאנשי הקשר הבאים:

רו"ח אלון ראובני: 052-4771747, alonr@mbtcpa.co.il

רו"ח בועז ספיר: 050-8658208, boazs@mbtcpa.co.il

רו"ח לימור לטאי עובד: 054-5816814, limoro@britcpa.co.il